

För friska
och välmående
hästar

Evira

Innehåll

För friska och välmående hästar	3
Djurskyddslagens betydelse	3
Djurskyddstillsynen	3
Yrkesmässigt eller annat storskaligt hållande av hästar	4
Hästens skötsel	5
Omsorg över hästens välbefinnande.....	5
Vattning och utfodring av hästarna.....	6
Hästens hantering och behandling.....	6
Uppbindning av hästen.....	7
Operativa ingrepp.....	7
Identifikation.....	8
Sjuka eller skadade hästar.....	8
Avlivning.....	9
Avel.....	10
Påverkande av hästens prestationsförmåga.....	10
Förvaringsutrymmen för hästar	11
Allmänna krav.....	11
Förhållandena i förvaringsutrymmet.....	11
Förvaringsutrymmets väggar och golv.....	11
Renhållning och underhåll av förvaringsutrymmet.....	12
Anordningar och redskap.....	13
Rasthagar och beten.....	13
Måttbestämmelser	14
Djurstall.....	14
Ensambbox.....	14
Spilta.....	14
Hästar i grupp.....	15

För friska och välmående hästar

Djurskyddslagstiftningen ställer krav på hästars ägare och innehavare gällande utrymmen, vård, behandling och hantering samt transport av djur. I denna broschyr har samlats innehåll från de djurskyddsförfattningar som gäller hästars hållning och hästars välbefinnande. Förutom hästar gäller bestämmelserna också ponnyer, åsnor och andra motsvarande hovdjur.

De författningstexter som använts som källmaterial kan i sin helhet läsas på jord- och skogsbruksministeriets webbsidor på adressen <http://www.mmm.fi/el/laki/x/index.html>.

Källor: djurskyddslagen (247/1996 och dess ändringar), djurskyddsförordningen (396/1996, ändr.), statsrådets förordning om skydd av hästar (588/2010), jord- och skogsbruksministeriets beslut om djurskyddskraven vid avlivning av animalieproduktionsdjur som hör till däggdjuren eller fåglarna (18/VLA/1996, ändr.), jord- och skogsbruksministeriets beslut om krav på skydd av djur vid slakt (23/VLA/1997, ändr.), jord- och skogsbruksministeriets förordning om bokföring över medicinsk behandling av animalieproduktionsdjur (13/VLA/2000, ändr.) samt kommissionens förordning (EG) nr 504/2008 om tillämpning av rådets direktiv 90/426/EEG och 90/427/EEG avseende metoder för identifiering av hästdjur.

Ytterligare information finns också i Eviras anvisning 155090/1 (Medicinering av hästar) och JSM:s arbetsgruppspromemoria 2007:17 (Utredning om olika alternativ till att ordna slakt av hästar).

Djurskyddslagens betydelse

Djurskyddslagens syfte är att på bästa möjliga sätt skydda djuren mot lidande, smärta och plåga. Lagen syftar också till att främja djurens välbefinnande och god behandling.

Djuren ska behandlas väl och de får inte åsamkas onödigt lidande. Det är också förbjudet att åsamka dem onödig smärta och plåga. Vid djurhållningen ska också djurens hälsa främjas och hänsyn tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov.

Djurskyddstillsynen

I problemsituationer som gäller hästars välbefinnande eller om det finns skäl att misstänka att hästar hålls eller sköts i strid med djurskyddsbestämmelserna, kan en privat person ta kontakt med de lokala djurskyddsmyndigheterna. Djurskyddstillsynen på lokal nivå sköts av kommunalveterinären, tjänsteinnehavare som sköter kommunal hälsoskyddstillsyn (hälsovårdsinspektörer) samt av polisen. Regionförvaltningsverket, och i synnerhet den läsveterinär som är anställd där, leder och övervakar efterlevnaden av djurskyddsbestämmelserna i sitt förvaltningsområde. Livsmedelssäkerhetsverket Evira styr och utövar i egenskap av centralförvaltningens myndighet tillsynen över att djurskyddsbestämmelserna verkställs och följs. På ministerienivå hör beredningen av djurskyddsbestämmelserna och tillsynen över att de verkställs till jord- och skogsbruksministeriet. ►

Förutom myndigheterna gör också djurskyddsövervakare befullmäktigade av regionförvaltningsverket djurskyddsinspektioner. Djurskyddsövervakarna kan göra inspektioner annanstans men inte på områden som omfattas av hemfriden. Vid inspektioner på områden som omfattas av hemfriden kan en djurskyddsövervakare dock inom gränserna för sin inspektionsrätt vid behov bistå myndigheten. Djurskyddsövervakaren kan i samband med inspektioner ge djurets ägare eller innehavare råd och anvisningar; däremot kan förbud och påbud ges endast av myndigheter. Om djurskyddsövervakaren vid en inspektion upptäcker

sådana missförhållanden som förutsätter förbud eller påbud måste han anmäla fallet till djurskyddsmyndigheten.

I Finland finns dessutom många djurskyddsövervakare från olika djurskyddsorganisationer som arbetar på frivillig basis. Dessa djurskyddsövervakare har emellertid inte någon på djurskyddslagen baserad rätt att verkställa inspektioner.

År 2010 ersattes länsstyrelserna av regionförvaltningsverk. Information om aktuella händelser och ändringar gällande djurskyddsövervakningen finns på Eviras webbplats www.evira.fi.

Yrkesmässigt eller annat storskaligt hållande av hästar

Om det är fråga om yrkesmässig eller annars storskalig hästhållning, ska en skriftlig anmälan om verksamheten inlämnas till regionförvaltningsverket i det område i vars område verksamheten utövas. Anmälan ska göras senast 30 dygn innan ny verksamhet inleds och senast 14 dygn innan verksamheten avslutas eller ändras avsevärt.

Yrkesmässigt eller annat storskaligt hållande av hästar är exempelvis uppfödning, uthyrning eller tagande av hästar för vård, träning eller skolning eller undervisning i användning och hantering av hästar, om man sammantaget har minst sex hästar. Ytterligare information finns på webbplatsen www.evira.fi > Djur > Djurskydd och djurhållning > Djurskydd på djurhållningsplatsen > Anmälningspliktig djurhållning.

Hästens skötsel

Omsorg över hästens välbefinnande

En häst som man har i sin vård, får inte lämnas utan skötsel eller överges. Hästen ska få tillräckligt med lämpligt foder, vatten och annan skötsel som den behöver. Hästens behov av motion, frisk luft och socialt umgänge ska tillfredsställas dagligen. Hästens hygien och övrig kroppsvård ska skötas. Plötsliga förändringar i de dagliga skötselrutinerna ska undvikas.

Hästarnas välbefinnande och omgivning ska inspekteras tillräckligt ofta, dock minst en gång om dagen och vid

behov oftare. Man ska fästa särskild uppmärksamhet vid hästens hälsa och välmående om hästen utsätts för kraftig ansträngning, vid stora förändringar i vårdförhållandena, då hästen är högräktig, när hästen följar, samt i fråga om nyfödda, sjuka, svaga eller skadade djur. Om man märker något avvikande bör man omedelbart vidta åtgärder för att utreda och förbättra situationen.

Vid sammanslagning av hästar, eller när en ny häst kommer till en grupp, bör man fästa särskild uppmärksamhet vid de eventuella beteendestörningar som kan upp- ▶

komma då de sociala relationerna förändras. Hästar som betar sig aggressivt mot varandra eller annars kan skada varandra ska hållas åtskilda.

Hovarna ska verkas regelbundet och hästen ska skos vid behov. Vid halt väglag ska man förse skorna med broddar eller motsvarande tillbehör.

Vattning och utfodring av hästarna

Hästarna ska få tillräckligt med lämpligt foder och vatten av god kvalitet. Vid utfodringen ska man beakta den enskilda hästens behov och man ska försäkra sig om att varje häst får tillräckligt med foder. Hästens foder ska vara näringsrikt och balanserat samt vid behov kompletterat med mineraler.

Hästarna bör inte få sådant foder, vatten eller annan föda som är farligt för deras hälsa. Det är förbjudet att låta bli att ge hästen sådana näringsämnen, vars brist kan orsaka sjukdom hos hästen.

Hästens hantering och behandling

Hästen ska behandlas lugnt. Vid hantering av hästar ska man försöka utnyttja arttypiska beteenden. Hästar får inte skadas eller behandlas våldsamt, och de får inte skrämmas eller skärras upp i onödan. Det är förbjudet att sparka eller att i tuktnings- eller dressyrsyfte eller liknande slå ett djur med ett redskap som kan skada den.

Det är förbjudet att överanstränga hästar att hålla dem i oskäligt sträng tukt, att dressera dem oskäligt strängt eller att behandla dem alltför hårdhänt. Det är likaså förbjudet att binda hästen på ett sätt som orsakar onödigt lidande. Hästar ska få vila tillräckligt och de ska också få röra på sig.

Det är förbjudet att släpa djur genom att dra dem i benen, svansen, pälsen eller från huvudet eller att annars behandla djur så att de åsamkas onödigt lidande.

Djur får inte dresseras eller användas så att deras hälsa eller välbefinnande tar skada. Djur får inte tvingas att försöka anstränga sig på ett sätt som överstiger deras naturliga anlag eller krafter.

Uppbindning av hästen

Om hästen hålls uppbunden ska det redskap eller den anordning som används vara sådan att det inte skadar hästen. Grimmor som används för att binda upp hästar med ska vara av lämpligt material som inte skadar hästen.

Den anordning eller det redskap som används för uppbindingen ska regleras så att det passar hästen och ger hästen tillräckligt med rörelsefrihet. En uppbunden häst ska kunna äta, ligga och vila på ett naturligt sätt.

I rasthagar och på beten får hästen hållas uppbunden endast tillfälligt under en kort tid. Hästen ska då hela tiden vara under uppsikt av människor.

Operativa ingrepp

Operationer och andra därmed jämförbara ingrepp som orsakar smärta får utföras på hästen endast om det är nödvändigt på grund av sjukdom eller av någon motsvarande orsak.

Ingreppet får i regel endast utföras av en veterinär. Om smärtan ingreppet orsakar är lindrig och övergående eller om ingreppet måste utföras utan dröjsmål, kan ingreppet dock utföras av någon annan än en veterinär.

En veterinär, eller en kompetent person under översikt av veterinär, får tatuera hästar. En kompetent person får inplantera mikrochips eller frysmärka hästen. Med en kompetent person avses här en person som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för ingreppet.

Hästar får kastreras endast av en veterinär och med användning av adekvat anestesi och smärtlindring. ►

De instrument och anordningar som används bör vara ändamålsenliga, rena och funktionsdugliga.

Identifikation

Alla hästdjur ska ha en identitetshandling. Om djuret föddes 1.7.2009 eller senare, ska det i samband med identifieringen också ha försetts med en transponder. I Finland utfärdas identitetshandlingen av Finlands Hippos rf. Identitetshandlingen ska alltid åtfölja djuret.

Ytterligare information finns på webbplatsen www.evira.fi
> Djur > Djurskydd och djurhållning > Märkning och registrering > Hästdjur.

Sjuka eller skadade hästar

Om en häst insjuknar eller skadas ska den omedelbart få behörig vård. En sjuk eller skadad häst ska vid behov hållas skilt från andra hästar i ett ändamålsenligt utrymme. Hästens ska avlivas eller slaktas om sjukdomen eller skadan förutsätter det. Allvarligt sjuka eller skadade vuxna hästar får dock transporteras för avlivning eller slakt endast med tillstånd av veterinär.

Då man överläter en sjuk eller skadad häst, ska man meddela mottagaren om sjukdomen eller skadan.

Den som äger eller håller produktionsdjur ska föra bok över den medicinska behandling som getts produktionsdjuren och över antalet döda djur. Bokföringen över den medicinska behandlingen av produktionsdjur som hålls för livsmedelsproduktion ska bevaras i minst fem år och bokföringen över antalet döda djur ska bevaras i minst tre år efter utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur gjordes i bokföringen.

Ägaren ska föra bok också över medicinering av hästar som hålls som sällskapsdjur. Bokföringen ska bevaras i minst fem år, också om djuret skulle avlivas före det.

Ytterligare information om läkemedelsbehandling av djur fås av den veterinär som sköter djuret och på webbadressen www.evira.fi > Publikationer > Djur > Guider > Medicinering av hästar (Eviras anvisning 1550901).

Djurägaren har en central roll när det gäller att förhindra spridning av smittsamma djursjukdomar. Vid resor utomlands bör djurägaren tänka på förekomsten av smittsamma sjukdomar. Om ägaren lägger märke till en sjukdom eller symptom på en smittsam sjukdom hos sin häst bör han kontakta en veterinär. Aktuell information om smittsamma sjukdomar hos häst finns på webbplatsen www.evira.fi > Djur > Djurhälsa och sjukdomar > Djursjukdomar > Hästar

Avlivning

Avlivning av hästen bör göras så snabbt och smärtfritt som möjligt. Hästen ska avlivas så, att den inte åsamkas onödigt smärta, plåga eller lidande samt så, att övriga djur störs så litet som möjligt. En häst får avlivas endast av en person som behärskar avlivning, och som har tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som tillämpas, samt tillräcklig skicklighet i att utföra avlivningen.

All utrustning och alla anordningar som används vid avlivningen ska vara ändamålsenliga och funktionsdugliga. För att man ska kunna försäkra sig om utrustningens och anläggningarnas funktionsduglighet, ska de ses över och underhållas regelbundet.

En häst som ska avlivas ska hållas fast, eller också ska dess rörelseförmåga begränsas på något annat lämpligt sätt för att hästen vid avlivningen så långt som möjligt ska skonas från smärta, plåga, lidande och skador. Före avlivningen får djur inte hängas upp eller deras ben bindas ihop.

En häst kan avlivas antingen genom ett skott i hjärnan eller genom att först bedöva hästen med bultpistol, efter vilket man omedelbart ska utföra blodtappning. Veterinären kan avliva hästen med hjälp av ändamålsenliga avlivnings- eller narkosmedel. Om det är nödvändigt för bekämpning eller diagnostisering av djursjukdomar, kan hästen, med tillstånd av veterinär och under veterinärens tillsyn, avlivas med någon annan avlivningsmetod än de som stadgas.

Den som avlivar hästen ska försäkra sig om att hästen är död innan vidare åtgärder påbörjas. Efter att en häst avlivats ska identifikationsdokumentet återlämnas till den instans som beviljat det. ►

Avel

Djurskyddssynpunkter och djurens hälsa ska beaktas vid avel. Sådan avel, eller användning av sådana avelsmetoder, som kan orsaka djur lidande eller medföra betydande men för djurens hälsa eller välbefinnande är förbjuden. Det är också förbjudet att använda genteknik i syfte att förändra djurproduktionens kvantitet eller kvalitet, om den kan inverka menligt på djurens hälsa eller välbefinnande.

Påverkande av hästens prestationsförmåga

Det är förbjudet att öka, minska eller upprätthålla hästens prestationsförmåga på konstlat sätt med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat. Det är förbjudet att öka djurens produktionsförmåga på konstlat sätt med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat, om det inte kan påvisas att dessa inte åsamkar men för djurens hälsa eller välbefinnande.

Förvaringsutrymmen för hästar

Allmänna krav

Förvaringsutrymmet ska vara tillräckligt rymligt, skyddande och ljust, samt rent och tryggt. Hästarnas naturliga behov ska kunna beaktas så bra som möjligt. Förvaringsutrymmet ska erbjuda tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden samt mot oskäligen köld, värme, drag och fukt.

Ett förvaringsutrymme för djur samt dess konstruktioner och anordningar ska planeras, byggas och underhållas så, att förvaringsutrymmet är tryggt för djuret och att brandfaran och risken för att djuret ska rymma är så små som möjligt. Det ska vara möjligt att hålla förvaringsutrymmet rent och att iaktta god hygien i det och de djur som befinner sig där ska kunna inspekteras och skötas utan svårigheter. Hästarna ska i nödsituationer snabbt kunna föras ut.

Hästarna ska kunna stå och vila i naturlig ställning samt röra på sig och resa sig på ett naturligt sätt. Det bör finnas tillräckligt många liggplatser i utrymmet så att alla hästarna kan lägga sig samtidigt.

Hästarnas boxar och spiltor ska placeras så att hästarna kan se och höra vad som försiggår i stallen och att de har möjlighet till socialt umgänge. Djurstallets gångar ska vara sådana att djuren kan röra sig obehindrat och att risken för att djuren ska halka eller skada sig är så liten som möjligt.

Förhållandena i förvaringsutrymmet

Utrymmet måste ha tillräcklig ventilation så att skadliga gaser, damm, drag eller för hög fuktighet inte kan skada hästarnas hälsa eller välmående. Temperaturen och belysningen i utrymmet ska vara lämpliga för hästarna. I stallen får det inte förekomma ständigt buller som stör eller skadar hästarna. Hästarna får inte utsättas för oavbrutet buller som överstiger 65 decibel.

Om ventilationen i djurstallet är i huvudsak maskinell, ska det även vid eventuella fel i anordningen vara möjligt att ordna en ventilation som är tillräcklig med tanke på djurens hälsa och välbefinnande. I en maskinell ventilationsanordning ska det vid behov finnas ett larmsystem som ger larm vid störningar i ventilationen. Larmsystemet ska testas regelbundet.

Förvaringsutrymmets väggar och golv

Golvet och väggarna i utrymmet ska vara så konstruerade och gjorda av sådana material som är lämpliga för hästhållning. I ytbehandlingen får inte träskyddskemikalier, målarfärg eller andra medel användas på ett sådant sätt att de kan orsaka förgiftning hos hästarna. Mellan boxarna eller spiltorna ska det finnas lagom höga, ändamålsenligt konstruerade mellanväggar, så att de hästar som står bredvid varandra inte kan skada varandra. ►

Golvet får inte vara halt eller sådant att hästarnas hovar kan fastna i det eller skadas på något annat sätt. Golvet ska vara lätt att hålla torrt, antingen med hjälp av strö eller genom avlägsnande av flytande sekret. Hästarna ska ha tillgång till ett lämpligt och ströbelagt område att ligga på.

Renhållning och underhåll av förvaringsutrymmet

Utrymmet och dess konstruktioner, utrustningar och anordningar ska hållas rena och i gott skick, samt desinfekteras vid behov. De ska hållas i gott skick så att de inte skadar hästarna eller äventyrar deras hälsa eller välbefinnande.

Utrymmet och de anläggningar som inverkar på djurens hälsa och välbefinnande ska ses över minst en gång i dagen. Fel som kan utgöra en risk för djurens hälsa och välbefinnande ska repareras omedelbart, och om detta inte är möjligt, ska man på något annat sätt trygga hästarnas hälsa och välbefinnande.

Gnagare och andra skadedjur bör bekämpas i stallutrymmet.

Anordningar och redskap

Sådana redskap, anordningar, ämnen som används vid vård, hantering, infångande, transport eller avlivning av häst och som uppenbart åsamkar djuret onödig smärta eller plåga får inte tillverkas, importeras, säljas, överlåtas eller används. Sådana redskap är bl. a. taggsporrar och taggbetsel.

Utrustning och anordningar som är avsedda för hästköttsel ska placeras så att de inte förorsakar någon risk för att hästen ska skada sig.

Kärl och ställningar som är avsedda för vattning och utfodring ska placeras så att hästen kan äta och dricka på ett naturligt sätt.

Rasthagar och beten

Rasthagar och beten, samt gångvägarna från stallet till rasthagarna eller betena, ska vara trygga för hästarna. Rasthagarna ska vara tillräckligt rymliga med beaktande av hästarnas ras, storlek, ålder, kön samt hästarnas aktivitet och antal. Terrängen, växtligheten och marken ska vara lämpliga för hästar. Omgivningen ska vara tillräckligt lugn och bullerfri.

En häst som står lågt ner på flockens sociala rangskala ska i rasthagen eller på betet ha möjlighet att undvika aggressivt beteende från hästar som står högre i rang. Vid behov ska det i rasthagen och på betet finnas skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden.

Rasthagarnas och betenas stängsel ska vara trygga för hästarna och gjorda av lämpligt material. Det får inte finnas för trånga eller skarpa hörn i inhägnaden, och stängslet ska vara sådant att hästarna lätt upptäcker det. Stängslen och därtill anslutna konstruktioner ska hållas i gott skick så att hästarna inte skadar sig på dem. Stängslens skick ska kontrolleras regelbundet och möjliga fel ska repareras utan dröjsmål.

Rasthagar eller beten får inte vara ingärdade med taggtråd.

Måttbestämmelser

Djurstall

Djurstallets innerhöjd ska vara minst lika stor som hästens mankhöjd multiplicerat med 1,5, dock alltid minst 2,2 m. Om hästens mankhöjd är under 1,47 meter ska takhöjden vara minst 2,2 m. Om hästens mankhöjd är över 1,47 meter beräknas minimi takhöjden genom att multiplicera mankhöjden med 1,5. Djurstall som tas i bruk efter 31.12.2000 ska uppfylla kraven på inomhushöjden. Samtliga djurstall ska uppfylla kraven från och med 1.1.2014.

Ensambox

I ensamboxar för hästar ska utrymmet vara minst:

Hästens mankhöjd (m)	Boxens golvyta (m ²)
Fram till 1,08	4,0
Över 1,08 men fram till 1,30	5,0
Över 1,30 men fram till 1,40	6,0
Över 1,40 men fram till 1,48	7,0
Över 1,48 men fram till 1,60	8,0
Över 1,60	9,0

Utrymmeskraven i tabellen ovan gäller inte tillfällig och kortvarig förvaring av hästar till exempel under tävlings-, utställnings- eller motsvarande resor.

Djurstall som tas i bruk efter 31.12.2000 bör uppfylla kraven då stallet tas i bruk. Samtliga djurstall ska uppfylla kraven senast 01.01.2014.

Spilta

Spiltans bredd ska vara minst hästens mankhöjd ökad med 10 centimeter och spiltans längd minst hästens längd ökad med 25 centimeter. Den fasta delen av en spiltskiljevägg ska vara minst lika hög som hästens mankhöjd multiplicerad med 0,9.

Hästar i grupp

När hästarna hålls i grupp ska det för varje påbörjad grupp om 10 hästar finnas en sjukbox eller något annat ändamålsenligt och vid behov uppvärmbart utrymme för avskiljande och vård av hästarna.

I en gruppbox ska det finnas minst följande utrymme per häst:

Vuxen häst	Arean i en enhästbox
Unghäst 12–24 mån	75 % arean i en enhästbox
Föl under 12 mån	50 % arean i en enhästbox

Djurstall som tas i bruk efter 31.12.2000 bör uppfylla kraven då stallet tas i bruk. Samtliga djurstall ska uppfylla kraven senast 01.01.2014.

I ett lösdriftsstall ska det i ligghall utan utfodring finnas minst följande utrymme per häst:

Vuxen häst	80 % arean i en enhästbox
Unghäst 12–24 mån	60 % arean i en enhästbox
Föl under 12 mån	40 % arean i en enhästbox

Djurstall som tas i bruk efter 31.12.2000 bör uppfylla kraven då stallet tas i bruk. Samtliga djurstall ska uppfylla kraven senast 01.01.2014.

Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Mustialagatan 3, 00790 Helsingfors
Telefon 020 690 999 • Fax 020 77 24350
www.evira.fi

